

ILO'da büyük işçi boykotu

AZİZ ÇELİK 02.10.2017

ILO 10. Avrupa Bölge Toplantısı, bugün İstanbul'da, ILO tarihinde görülmemiş büyük bir boykot ve krizle başlıyor. Bu toplantı, kendi gündeminden çok “yumurtasız omlet” yapma girişimi, “işçisiz çalışma toplantısı” garabeti olarak anılacak

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 10. Avrupa Bölge Toplantısı, bugün (2 Ekim) İstanbul'da başlıyor. 5 Ekim'e kadar sürecektir toplantı ILO tarihinde görülmemiş büyük bir boykot ve krizle başlıyor. Toplantıyı, ILO'nun üç temel bileşeninden biri olan işçi kesimi boykot ederken, hükümet ve işveren kesiminin temsili de oldukça düşük düzeyde gerçekleşiyor. Toplantıya Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) tarafından yapılan boykot çağrısı damgasını vuruyor. Toplantı, ne yazık ki Türkiye'nin uluslararası emek ve sendikal kamuoyundan izole edildiğini ortaya koyuyor.

51 ülkenin 47'sinden işçi temsilcisi yok

Bilindiği gibi ILO bölgesel toplantıları dört yılda bir yapılıyor. Avrupa ve Orta Asya ülkelerini kapsayan toplantıya tıpkı ILO'nun yıllık Uluslararası Çalışma Konferansı'nda olduğu gibi her üye ülkeden işçi, işveren ve hükümet temsilcileri katılıyor. Üçlülük ilkesi olarak bilinen bu ilke ILO'nun alametifarikası niteliğinde. Diğer uluslararası örgütlerden farklı olarak, ILO hükümetlerarası bir örgüt değil, hükümetlerin de dahil olduğu üç taraflı özgün bir uluslararası örgüt. Bu örgütte, üye ülkelerden katılan işçi ve işveren temsilcileri ülkelerini değil, emeği ve sermayeyi temsil ediyor ve o gruplar içinde yer alıyor. 10. Avrupa

Bölge Toplantısı 51 ülkeyi kapsıyor. Ancak ILO'nun İstanbul toplantısına sadece dört ülkeden (Azerbaycan, Belarus, Kazakistan ve Rusya) işçi temsilcileri katılıyor. Daha önce katılacaklarını bildiren Makedon sendikalarının da çekilmesi sonucu Avrupa'dan hiçbir sendika toplantıya katılmıyor. Rusya'dan katılan sendika ise konfederal nitelikte değil, bir işkolu sendikası ve temsil kabiliyeti yok.

Kazakistan ve Belarus sendikaları ise uluslararası alanda kabul gören bağımsız sendikalar değil, hükümet güdümlü sendikalar.

91 ITUC üyesinin 88'i boykot ediyor

Bölgede ITUC üyesi 91 sendikal örgüt var. Bu örgütlerden sadece Azerbaycan Sendikalar Konfederasyonu toplantıya katılıyor. Türkiye'den ise ITUC üyesi Türk-İş ve Hak-İş toplantıya katılırken, DİSK ve KESK, ITUC'un kararı doğrultusunda toplantıya katılmıyor. Böylece 91 ITUC üyesinin 88'i ILO İstanbul toplantısını boykot ediyor. Diğer bir ifadeyle ITUC üyelerinin yüzde 97'si boykota katılmış durumda. Bu tablo karşısında ILO 10. Bölgesel Toplantısı, ILO ilkeleri –üçlülük ilkesi- açısından meşruiyeti tartışmalı bir toplantı haline geldi.

ITUC ve 88 üye sendikal örgütün boykot ettiği toplantıya Türkiye'den 90 sendikacı ve sendika uzmanı katılıyor. İşçi kesiminin boykot ettiği bir toplantıya, sırf kalabalık olsun diye abartılı bir sendikal heyetle katılmak “yumurtasız omlet” gerçeğini ortadan kaldırmaz. Öte yandan ILO'nun toplantı kuralları gereği, heyetlerin yüzde 30'unun kadın olması gerekiyor. 90 kişilik Türkiye sendika heyetinde ise sadece 7 kadın var. Heyetlerde yer alan kadınlar uzman ve çevirmen, sendikacılar arasında ise hiç kadın yok.

Toplantıya sadece işçi kesiminin boykotu damga vurmuyor. Toplantıya hükümet düzeyinde katılım da sınırlı kaldı. Toplantıya sadece 10 ülke bakan düzeyinde katılıyor. 9. Avrupa Bölge Toplantısı'na 22 ülke çalışma bakanı düzeyinde katılmıştı. Bakan düzeyinde katılan ülkeler Azerbaycan, Bulgaristan, Estonya, Slovenya, Makedonya, Finlandiya, Portekiz, Rusya ve Ukrayna. Romanya ve İsviçre bakan yardımcısı düzeyinde katılırken, diğer ülkeler siyasi değil bürokratik düzeyde temsil ediliyor. Örneğin Almanya, Ankara Büyükelçiliği'nden bir görevliyle temsil ediliyor. Bazı ülkeler ise Cenevre'deki diplomatik temsilcilerini gönderiyor. İşveren örgütlerinin katılımı da oldukça düşük düzeyde. Birkaç ülkeden işveren örgütü başkanları toplantıya katılırken, çoğu ülkeden işverenleri temsilen sadece uzmanlar toplantıya katılıyor.

Boykotun sebebi sendikal hak ihlalleri

Gelelim ILO tarihinde nadir görülen bu işçi boykotunun nedenine... ITUC ve ETUC gibi sendikal hareketin uluslararası çatı örgütleri, ILO toplantısını neden boykot ediyor? ILO'da işçi kesiminin koordinatörü olan ITUC neden böyle bir tutum aldı? Bilindiği gibi ITUC ve ETUC 15 Temmuz Darbe Girişimi'ni lanetleyerek Türkiye halkının yanında olduklarını ifade etmişti. Ancak ITUC ve ETUC, OHAL ilanı sonrası işçi haklarına ve sendikal haklara yönelik yoğun ihlaller üzerine kaygılarını dile getirmiş ve bu çerçevede Türkiye'ye delegasyon yollamıştı. Hükümet yetkilileri ile görüşen ITUC ve ETUC heyetleri; Türk-İş, Hak-İş, DİSK ve KESK ile ortak bir açıklama yayımlayarak çalışma hayatında yaşanan hak ihlallerine dikkat çekmişti. ITUC ve ETUC, hükümetten çalışma hayatından yaşanan ihlalleri gidermesini istemiş ve bu çerçevede ILO Genel Müdürü Guy Ryder'dan İstanbul'da yapılacak olan ILO toplantısının ertelenmesini istemişti. Ancak çalışma hayatında yaşanan hak ihlallerinin artarak devam etmesi ve iyileşme sağlanmaması üzerine ITUC ve ETUC, İstanbul toplantısını boykot etme kararı almıştı. ITUC ve ETUC, 29 Eylül 2017'de ILO İstanbul Toplantısı'na katılacak delegelere hitaben bir açık mektup yayımlayarak boykot gerekçelerini bir kez daha hatırlattı.

Mektupta, özetle şu görüşlere yer verildi:

“Örgütlenme özgürlüğü temelindeki haklara adanarak kurulan ILO’nun, işçilerin çok ağır insan hakları ve çalışma hakları ihlallerine uğradığı bir ülkede konferans düzenleyecek olmasından dolayı hayal kırıklığına uğramış durumdayız. Bu ihlaller ve baskılar arasında 125 bin kamu çalışanının, akademisyenin, öğretmeninin ve gazetecinin olağanüstü hâl kararnameleriyle ihraç edilmesi ve binlercesinin hapsedilmesi var.

Hukukun üstünlüğüne, demokratik hak ve özgürlüklere dönülerek ve keyfi bir şekilde ihraç edilen ve tutuklanan işçilere adalet sağlanarak, sendikal ve işçi haklarına yönelik süregiden ve koordineli saldırılara son verilerek ülkede bir değişiklik olabileceğini ümit etmiştik. Ancak, işçi ve işveren haklarına yönelik son derece ağır ihlallerin devam etmesi nedeniyle ITUC ve ETUC üye sendikaları Avrupa Bölge Toplantısı’na katılmayacak.” (Açıklamanın tam metni için bakınız: <https://goo.gl/n4hPgL>)

‘Yumurtasız omlet’ vizyonu ile buraya kadar

ILO 10. Bölge Toplantısı gündeminde yer alan “Avrupa’da insani çalışmanın geleceği” konusundan daha çok “yumurtasız omlet” yapma girişimi, “işçisiz çalışma toplantısı” garabeti olarak anılacak. ILO Genel Müdürü Guy Ryder ise uluslararası sendikal hareketin kaygılarını ve uyarılarını dikkate almayarak başarısız bir bölge toplantısının mimarı olarak şimdiden ILO tarihine geçmiş durumda.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türk-İş, Hak-İş ve Memur-Sen toplantısının yapılması ve Avrupa işçi temsilcilerinin katılımı için çok çaba harcadılar. Hatta Memur-Sen bir inanılmaz gaf yaparak toplantıya katılacak işçi temsilcilerinin masraflarını karşılamayı önerdi. Ancak bu çabalar sonuç vermedi. Azerbaycan’ın hükümete yakın işçi konfederasyonu dışında hiçbir ITUC üyesi sendikal örgüt toplantıya katılmıyor. Hükümet ITUC ve ETUC’un önerilerine kulak asmadı ve “yumurtasız omlet” vizyonu ile hareket etti. Sonuçta Türkiye basiretsiz ve hukuksuz uygulamalar nedeniyle uluslararası emek kamuoyundan izole edilmiş durumdadır. O halde oturup düşünme zamanıdır. Hükümet Türkiye’nin onayladığı ILO sözleşmelerinin gereğini yapmalı, ITUC ve ETUC’un Türk-İş, Hak-İş, DİSK ve KESK ile ortaklaşa yaptığı açıklamalarda yer alan uyarıları dikkate almalı ve çalışma hayatındaki hukuksuzluklara bir an önce son vermelidir. ILO 10. Avrupa Toplantısı’ndan alınacak esas ders budur.